

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

22. siječnja 2015. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Elektroničke komunikacijske mreže i usluge – Direktiva 2002/20/EZ –
Članak 5. stavak 6. – Prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva – Direktiva 2002/21/EZ –
Članak 4. stavak 1. – Pravo žalbe protiv odluke državnog regulatornog tijela – Pojam ‚poduzeća
obuhvaćenog odlukom državnog regulatornog tijela‘ – Članak 9.b – Prijenos pojedinačnih prava
korištenja radijskih frekvencija – Nova dodjela prava korištenja radijskih frekvencija nakon spajanja
dvaju poduzeća“

U predmetu C-282/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio
Verwaltungsgerichtshof (Austrija), odlukom od 24. travnja 2013., koju je Sud zaprimio 24. svibnja
2013., u postupku

T-Mobile Austria GmbH

protiv

Telekom-Control-Kommission,

uz sudjelovanje:

Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, prije Hutchison 3G Austria Holdings GmbH,

Hutchison Drei Austria GmbH, prije Hutchison 3G Austria GmbH i Orange Austria
Telecommunication GmbH,

Stubai SCA,

Orange Belgium SA,

A1 Telekom Austria AG,

Bundesministerin für Verkehr, Innovation und Technologie,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (izvjestitelj) i
C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

* Jezik postupka: njemački

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 15. svibnja 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za T-Mobile Austria GmbH, E. Lichtenberger, *Rechtsanwalt*,
- za Telekom-Control-Kommission, W. Feiel, *Rechtsanwalt*,
- za Hutchison Drei Austria Holdings GmbH i Hutchison Drei Austria GmbH, B. Burtscher, *Rechtsanwalt*,
- za A1 Telekom Austria AG, H. Kristoferitsch i S. Huber, *Rechtsanwälte*,
- za austrijsku vladu, A. Posch, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, G. Braun i L. Nicolae, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 9. rujna 2014.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 4. i 9.b Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, str. 33.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 49., str. 25.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/140/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. (SL L 337, str. 37., u daljnjem tekstu: Okvirna direktiva) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 68.) i članka 5. stavka 6. Direktive 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju) (SL L 108, str. 21.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 53., str. 62.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/140 (u daljnjem tekstu: Direktiva o ovlaštenju).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava T-Mobile Austria GmbH (u daljnjem tekstu: T-Mobile Austria) i Telekom-Control-Kommission (Komisija za nadzor telekomunikacija, u daljnjem tekstu: TCK) povodom odbijanja potonjeg da društvu T-Mobile Austria prizna status stranke u postupku odobrenja promjene vlasničke strukture nastale zbog otkupa društva Orange Austria Telecommunication GmbH (u daljnjem tekstu: Orange) od strane društva Hutchison 3G Austria GmbH, sada Hutchison Drei Austria GmbH (u daljnjem tekstu: Hutchison Drei Austria), kao i mogućnosti ulaganja žalbe protiv odluke TCK-a donesene na kraju tog postupka.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Članak 4. Okvirne direktive, naslovljen „Pravo žalbe“, u stavku 1. određuje:

„Države članice osiguravaju postojanje učinkovitih mehanizama na nacionalnoj razini prema kojima svaki korisnik ili pružatelj elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga obuhvaćen određenom odlukom državnog regulatornog tijela [u daljnjem tekstu: DRT] ima pravo žalbe na tu odluku neovisnom žalbenom tijelu. To tijelo, koje može biti sud, raspolaže potrebnom stručnošću za obavljanje svoje funkcije. Države članice osiguravaju propisno uzimanje u obzir elemenata slučaja i postojanje učinkovitog mehanizma žalbe.

[...]“

- 4 Članak 8. Okvirne direktive, naslovljen „Ciljevi politike i regulatorna načela“, u stavku 2. navodi:

„[DRT-ovi] promiču tržišno natjecanje u području pružanja elektroničkih komunikacijskih mreža, elektroničkih komunikacijskih usluga i pripadajuće opreme i usluga, *inter alia*:

[...]

- (b) osiguravajući da nema poremećaja ili ograničavanja tržišnog natjecanja u području elektroničkih komunikacija, uključujući prijenos sadržaja

[...]

- (d) poticanjem učinkovitog korištenja i osiguranjem djelotvornog upravljanja radijskim frekvencijama i resursima dodjele brojeva.“

- 5 Prema članku 9.b Okvirne direktive, naslovljenom „Prijenos ili iznajmljivanje pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija“:

„1. Države članice osiguravaju da poduzeća mogu drugim poduzećima, u skladu s priloženim uvjetima povezanim s pravima korištenja radijskih frekvencija, te u skladu s nacionalnim postupcima, prenijeti ili iznajmiti pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija u radiofrekvencijskim pojasevima za koje je to predviđeno u provedbenim mjerama donesenim sukladno stavku 3.

Što se tiče drugih radiofrekvencijskih pojaseva, države članice mogu, u skladu s nacionalnim postupcima, također omogućiti poduzećima da drugim poduzećima prenesu ili iznajme pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija.

[...]

2. Države članice osiguravaju da se, u skladu s nacionalnim postupcima, nakana nekog poduzeća da prenese prava korištenja radijskih frekvencija, kao i njihov učinkoviti prijenos, priopći nadležnom državnom tijelu odgovornom za odobravanje pojedinačnih prava korištenja te da se ta nakana objavi.

[...]

[...]“

- 6 Članak 5. Direktive o ovlaštenju, naslovljen „Pravo korištenja radijskih frekvencija i brojeva“, u stavcima 2. i 6. navodi:

„2. [...]

Ne dovodeći u pitanje posebna mjerila i postupke koje su donijele države članice da bi dale prava uporabe radijskih frekvencija pružateljima usluga sadržaja radijskog ili televizijskog prijenosa kako bi se slijedili ciljevi od općeg interesa u skladu s pravom Zajednice, prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva jamče se putem otvorenih, nepristranih, transparentnih, nediskriminirajućih i razmjernih postupaka i, u slučaju radijskih frekvencija, u skladu s odredbama članka 9. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Iznimka u odnosu na zahtjev za otvorenim postupcima može se primijeniti u slučajevima kada je davanje pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija pružateljima usluga sadržaja radijskog ili televizijskog prijenosa nužno kako bi se postigli ciljevi od općeg interesa koje su utvrdile države članice u skladu s pravom Zajednice.

Kada se daju prava uporabe, države članice određuju može li nositelj prava prenositi ta prava te pod kojim uvjetima. Kada se radi o radijskim frekvencijama takva je odredba u skladu s člancima 9. i 9.b Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

[...]

6. Nadležna državna tijela osiguravaju djelotvornu i učinkovitu uporabu radijskih frekvencija u skladu s člankom 8. stavkom 2. i člankom 9. stavkom 2. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Državna regulatorna tijela osiguravaju da ne dođe do poremećaja tržišnog natjecanja zbog bilo kakvog prijenosa ili akumulacije prava korištenja radijskih frekvencija. U tom smislu, države članice mogu poduzeti odgovarajuće mjere kao što je punomoć za prodaju ili iznajmljivanje prava korištenja radijskih frekvencija“

Austrijsko pravo

- 7 Članak 8. Općeg zakona o upravnom postupku (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz) glasi:

„Osobe koje se koriste djelatnošću tijela ili na koje se ta djelatnost odnosi predstavljaju zainteresirane strane; ako u odnosu na predmet te djelatnosti imaju pravo ili pravni interes, te su osobe stranke.“

- 8 Članak 54. Zakona o telekomunikacijama iz 2003. (Telekommunikationsgesetz 2003, BGB1. I, 70/2003, u daljnjem tekstu: TKG 2003), naslovljen „Dodjela frekvencija“, u stavku 1. određuje:

„Dodjela frekvencija izvršava se u skladu s planom korištenja i dodjele frekvencija na temelju objektivnih, transparentnih, nediskriminirajućih i proporcionalnih kriterija, na osnovi transparentnih postupaka te poštujući neutralnost s tehnološkog gledišta i onu koja se odnosi na usluge.“

- 9 Članak 55. TKG-a 2003, naslovljen „Dodjela frekvencija od strane regulatornog tijela“, glasi kako slijedi:

„1) [DRT] mora dodijeliti frekvencije koje su bile prenesene na nj podnositelju zahtjeva koji ispunjava opće pretpostavke iz stavka 2. točke 2. i jamči najučinkovitije korištenje frekvencija. [...]

2) [DRT] mora dodijeliti frekvencije u skladu s načelima otvorenog, pravičnog i nediskriminirajućeg postupka te gospodarske učinkovitosti. Predviđena dodjela mora se temeljiti na javnom natječaju

1. ako je potreba utvrđena po službenoj dužnosti ili

2. na zahtjev i ako [DRT] smatra da je podnositelj zahtjeva sposoban zadovoljiti uvjete u vezi s pravom korištenja frekvencija [...]

[...]

8) Podnositelji zahtjeva u postupku dodjele čine procesnu zajednicu [...]

[...]“

10 Članak 56. TKG-a 2003., naslovljen „Prijenos frekvencija, promjena vlasničke strukture“, propisuje:

„1) Prijenos prava korištenja frekvencija koje je dodijelilo [DRT] zahtijeva njegovo prethodno odobrenje. [DRT] će objaviti zahtjev za odobrenje u vezi s prijenosom prava korištenja frekvencija kao i povezanu odluku. Pri donošenju odluke, [DRT] će u svakom pojedinom slučaju ocijeniti utjecaj, osobito onaj tehničke naravi, prijenosa na tržišno natjecanje. Odobrenje može biti popraćeno obvezama ako su potrebne za izbjegavanje ugrožavanja tržišnog natjecanja. Odobrenje treba u svakom slučaju uskratiti ako unatoč nametnutim obvezama postoji vjerojatnost da bi prijenos mogao ugroziti tržišno natjecanje.

1a) Ako se u okviru prijenosa prava korištenja frekvencija pokaže da je potrebna izmjena vrste i opsega korištenja frekvencija kako bi se izbjegle negativne tehničke posljedice za tržišno natjecanje, ta će se izmjena izvršiti u skladu s odredbama članka 57.

2) Bitne promjene vlasničke strukture poduzeća, kojima su dodijeljena prava korištenja frekvencija u okviru postupka iz članka 55., iziskuju prethodno odobrenje [DRT-a]. Treća do posljednja rečenica stavka 1. primjenjuju se *mutatis mutandis*.

[...]“

11 Članak 57. TKG-a 2003., naslovljen „Izmjena dodjele frekvencija“, u stavku 4. određuje:

„Na zahtjev nositelja prava [DRT] može (članak 54. stavak 3.) izmijeniti propisano korištenje frekvencija. [...]“

Glavni postupak i prethodno pitanje

12 Iz spisa kojim raspolaže Sud proizlazi da je glavni postupak nastao u okviru transakcije kojom je društvo Hutchinson Drei Austria otkupilo Orange, koji je bio u vlasništvu društava Stubai SCA i Orange Belgium SA. Društvo A1 Telekom Austria AG (u daljnjem tekstu: A1 Telekom Austria) sudjelovalo je u toj transakciji u svojstvu cesionara određenih prava korištenja radijskih frekvencija koja je imao novi subjekt koji je nastao tim otkupom.

13 Navedena transakcija između društava Hutchinson Drei Austria i Orange, koja je predstavljala koncentraciju u smislu članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama) (SL L 24, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 5., str. 73.), prijavljena je Europskoj komisiji 7. svibnja 2012.

14 Društva Hutchinson Drei Austria i Orange su, u skladu s člankom 56. stavkom 2. TKG-a 2003, podnijela 23. svibnja 2012. zahtjev TCK-u za odobrenje promjene svoje vlasničke strukture koja će nastati kao rezultat te koncentracije.

- 15 A1 Telekom Austria, Hutchison Drei Austria i Orange podnijeli su 9. srpnja 2012. zahtjev TCK-u za odobrenje prijenosa određenih frekvencija u skladu s člankom 56. stavkom 1. TKG-a 2003.
- 16 U okviru postupka koji su 23. svibnja 2012. pokrenuli Hutchinson Drei Austria i Orange, T-Mobile Austria podnio je 10. srpnja 2012. TCK-u očitovanja u kojima je izrazio svoje dvojbe u vezi s otkupom društva Orange od strane društva Hutchison Drei Austria i s promjenom njihove vlasničke strukture. T-Mobile Austria je zatražio da se tim društvima nametnu obveze kako bi se izbjeglo ugrožavanje tržišnog natjecanja.
- 17 T-Mobile Austria je 10. prosinca 2012. od TCK-a zatražio da prizna njegov status stranke u tom postupku, u smislu članka 8. Općeg zakona o upravnom postupku. U vezi s tim je zahtijevao, s jedne strane, pravo na službeno saslušanje u tom postupku i primanje obavijesti o podnescima podnositelja zahtjeva, stručnih mišljenja, zapisnika s rasprave i konačne odluke i, s druge strane, pravo na mogućnost žalbe protiv te odluke.
- 18 Odlukom od 12. prosinca 2012. Komisija je odobrila planiranu koncentraciju navedenih poduzeća te je tom odobrenju pridružila određene obveze. U tom je postupku društvu T-Mobile Austria bilo dopušteno sudjelovanje na usmenoj raspravi kao zainteresiranoj trećoj strani te je sudjelovalo u tržišnoj provjeri izvršenoj na temu obveza društva Hutchison Drei Austria.
- 19 Promjenu vlasničke strukture koju su Hutchison Drei Austria i Orange zatražili TCK je odobrio 13. prosinca 2012. pod uvjetom, među ostalim, da uvjeti određeni u odluci Komisije budu zadovoljeni i da ta poduzeća na društvo A1 Telekom Austria prenesu određena prava korištenja radijskih frekvencija. TCK je time odobrio prijenos prava korištenja radijskih frekvencija s društava Hutchison Drei Austria i Orange na A1 Telekom Austria. Usto je odbio zahtjev društva T-Mobile Austria da mu se prizna status stranke u postupku odobrenja promjene vlasničke strukture društava Hutchison Drei Austria i Orange.
- 20 U odluci kojom je odbio potonji zahtjev društva T-Mobile Austria, TCK je smatrao da ni nacionalno zakonodavstvo ni pravo Unije ne zahtijevaju da poduzeće koje pruža elektroničke komunikacijske mreže ili usluge i strahuje da bi promjena vlasničke strukture konkurentskih poduzetnika ugrozila njegovu gospodarsku situaciju uživa status stranke u postupku odobravanja tih promjena.
- 21 T-Mobile Austria je protiv te odluke TCK-a podnio žalbu Verwaltungsgerichtshofu (Upravnom sudu). U prilog svojoj žalbi naveo je da se u postupku odobrenja, od strane DRT-a, promjena vlasničke strukture poduzeća ili u postupku u kojem DRT prenosi prava korištenja radijskih frekvencija, konkurent koji sâm raspolaže pravima korištenja radijskih frekvencija mora smatrati obuhvaćenim u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive. U vezi s time se pozvao na presudu Tele2 Telecommunication (C-426/05, EU:C:2008:103).
- 22 Sud koji je uputio zahtjev se pita treba li se T-Mobile Austria, nositelj prava korištenja radijskih frekvencija, smatrati obuhvaćenim, u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive, odlukom donesenom u postupku odobrenja promjene vlasničke strukture nastale kao rezultat spajanja-preuzimanja drugih poduzeća koja pružaju elektroničke komunikacijske mreže ili usluge. On pojašnjava da se u skladu s njegovom presudom od 26. ožujka 2008. status stranke u tom postupku, u smislu članka 8. Općeg zakona o upravnom postupku, mora priznati društvu T-Mobile Austria ako se ono ima smatrati obuhvaćenim u smislu te odredbe.
- 23 Sud koji je uputio zahtjev napominje da se, na prvi pogled, navedenim postupkom izravno ne dodjeljuju prava trećem poduzeću čiji pravni položaj ostaje nepromijenjen ako ono može na isti način nastaviti koristiti radijske frekvencije koje su mu već dodijeljene. Međutim, smatra da nije isključeno da se tužitelj, kao nositelj prava korištenja radijskih frekvencija, mora smatrati obuhvaćenim u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive.

- 24 Sud koji je uputio zahtjev naime napominje da bi se u postupku promjene vlasničke strukture poduzeća koja su nositelji prava korištenja radijskih frekvencija mogle zahtijevati odgovarajuće popratne mjere kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja zbog dodjele tih prava, pri čemu se u posljednjoj rečenici članka 5. stavka 6. Direktive o ovlaštenju izričito navodi „prodaju [...] prava korištenja radijskih frekvencija“. Sud koji je uputio zahtjev navodi da se upravo to dogodilo u predmetnom slučaju jer je s, obzirom na to da je otkup društva Orange od strane društva Hutchison Drei Austria prouzročio strah od takvog narušavanja tržišnog natjecanja, TCK ocijenio nužnim da Hutchinson Drei Austria prenese dio svojih prava korištenja radijskih frekvencija na drugo poduzeće. Sud koji je uputio zahtjev smatra da takva obveza ne utječe samo na pravni položaj poduzeća nositelja prava korištenja koja se moraju prenijeti i pravni položaj stjecatelja tih prava, nego i na pravni položaj drugih poduzeća koja već raspolažu pravima korištenja radijskih frekvencija, poput T-Mobile Austria, koja su potencijalni stjecatelji ili čiji se odnosni udio promijenio zbog spajanja, kao i djelomičnog prijenosa prava korištenja radijskih frekvencija na drugo poduzeće nametnutog radi ublažavanja negativnog utjecaja tog spajanja na tržišno natjecanje.
- 25 Sud koji je podnio zahtjev dodaje da prilikom prve dodjele radijskih frekvencija od strane DRT-a podnositelj zahtjeva čine procesnu zajednicu u postupku i da ta dodjela radijskih frekvencija mora biti izvršena u skladu s načelima otvorenog, pravičnog i nediskriminirajućeg postupka iz članka 5. stavka 2. Direktive o ovlaštenju. Ta se načela moraju poštovati pri svakom naknadnom prijenosu prava korištenja radijskih frekvencija, bilo ugovorom bilo dodjelom od strane DRT-a u smislu članka 5. stavka 6. te direktive, a kojim se mijenja ta dodjela.
- 26 U tim je okolnostima Verwaltungsgerichtshof odlučio prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeća prethodna pitanja:
- „Trebaju li članak 4. i članak 9.b Okvirne direktive i članak 5. stavak 6. Direktive o ovlaštenju tumačiti na način da konkurentu u nacionalnom postupku iz članka 5. stavka 6. Direktive o ovlaštenju priznaju status „obuhvaćene“ stranke u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive?“
- 27 Rješenjem predsjednika Suda od 30. rujna 2013. odbijen je zahtjev suda koji je uputio zahtjev da predmetni zahtjev za prethodnu odluku bude riješen u ubrzanom postupku iz članka 23.a Statuta Suda Europske unije i članka 105. Poslovnika Suda.

O prethodnom pitanju

- 28 Sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 4. stavak 1. i članak 9.b Okvirne direktive, kao i članak 5. stavak 6. Direktive o ovlaštenju tumačiti na način da se poduzeće koje je nositelj prava korištenja radijskih frekvencija i koje je konkurent strankama u postupku odobrenja prijenosa prava korištenja radijskih frekvencija predviđenih u članku 5. stavku 6. mora smatrati osobom obuhvaćenom odlukom koju je donio DRT u navedenom postupku, u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive, i mora li mu se posljedično tome priznati pravo na sudjelovanje u navedenom postupku.
- 29 T-Mobile Austria i Komisija smatraju da na ovo pitanje valja odgovoriti potvrdno. Hutchison Drei Austria, Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, A1 Telekom Austria i austrijska vlada, s druge strane, drže da na to pitanje valja odgovoriti niječno, odnosno da članak 5. stavak 6. Direktive o ovlaštenju poduzeću koje nije stranka u postupku prijenosa prava korištenja radijskih frekvencija predviđenom tom odredbom ne daje nikakvo pravo na sudjelovanje u tom postupku.
- 30 Članak 4. stavak 1. Okvirne direktive određuje da „države članice osiguravaju postojanje učinkovitih mehanizama na nacionalnoj razini prema kojima svaki korisnik ili pružatelj elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga obuhvaćen određenom odlukom državnog regulatornog tijela ima pravo žalbe na tu odluku neovisnom žalbenom tijelu.“

- 31 Pojam korisnika ili poduzeća obuhvaćen odlukom DRT-a nije, međutim, definiran Okvirnom direktivom.
- 32 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst, već i kontekst i ciljeve propisa kojeg je ona dio (vidjeti u tom smislu presude *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, t. 27., kao i *The Number (UK)* i *Conduit Enterprises*, C-16/10, EU:C:2011:92, t. 28. i navedenu sudsku praksu).
- 33 S tim u vezi valja podsjetiti da je Sud već presudio da članak 4. Okvirne direktive proizlazi iz načela djelotvorne sudske zaštite prema kojem je na sudovima država članica da osiguraju sudsku zaštitu prava koja pravni subjekti izvode iz prava Unije (vidjeti u tom smislu presudu *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, t. 30. i navedenu sudsku praksu).
- 34 U primjeru iz članka 4. Okvirne direktive države članice su obvezne predvidjeti pravni lijek pred sudskim tijelom radi zaštite prava koja korisnici i poduzeća izvode iz pravnog poretka Unije. Iz toga slijedi da se zahtjev pružanja djelotvorne sudske zaštite, iz kojeg proizlazi članak 4. Okvirne direktive, mora primijeniti i na korisnike i na poduzeća čija se prava mogu izvesti iz pravnog poretka Unije, osobito iz direktiva o elektroničkim komunikacijama, i koja su obuhvaćena odlukom nekog DRT-a (presuda *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, t. 31. i 32.).
- 35 Imajući u vidu ova razmatranja, Sud je u predmetu koji se odnosi na postupak analize tržišta iz članka 16. Okvirne direktive presudio da se poduzeća koja su konkurentna poduzeću sa značajnom tržišnom snagom na tom tržištu, kao potencijalni korisnici prava koja odgovaraju posebnim regulatornim obvezama koje je tom poduzeću sa znatnom snagom odredilo DRT, mogu smatrati „obuhvaćenima“, u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive, odlukama tog tijela koje mijenjaju ili ukidaju navedene obveze (vidjeti u tom smislu presudu *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, t. 36.).
- 36 Sud je osim toga istaknuo da s bi, obzirom na to da su prema članku 8. stavku 2. Okvirne direktive DRT-ovi obvezni promicati tržišno natjecanje u području pružanja elektroničkih komunikacijskih mreža, elektroničkih komunikacijskih usluga i pripadajuće opreme i usluga, osobito osiguravajući da tržišno natjecanje u sektoru elektroničkih komunikacija ne bude narušeno ili ograničeno, strogo tumačenje članka 4. stavka 1. Okvirne direktive, prema kojemu ta odredba daje pravo žalbe samo osobama koje su adresati odluka DRT-a, bilo teško uskladivo s općim ciljevima i regulatornim načelima koja za DRT-ove proizlaze iz članka 8. te direktive, a osobito s ciljem promicanja tržišnog natjecanja (vidjeti u tom smislu presudu *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, t. 37. i 38.).
- 37 Kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 74. svog mišljenja, članak 4. stavak 1. Okvirne direktive odnosi se, među ostalim, na sva poduzeća koja pružaju elektroničke komunikacijske mreže ili usluge. Stoga valja smatrati da se ta odredba odnosi kako na adresata odluke o kojoj je riječ tako i na druga poduzeća koja pružaju elektroničke komunikacijske mreže ili usluge i koja tom adresatu mogu biti konkurenti ako predmetna odluka može utjecati na njihov položaj na tržištu.
- 38 Također valja primijetiti da članak 8. stavak 2. Okvirne direktive državama članicama nameće obvezu da osiguraju da DRT-ovi poduzmu sve razumne mjere promicanja tržišnog natjecanja u području pružanja usluga elektroničkih komunikacija, vodeći računa o tome da tržišno natjecanje u području elektroničkih komunikacija ne bude narušeno ili ograničeno i otklanjajući preostale prepreke pružanju navedenih usluga (vidjeti u tom smislu presude *Centro Europa 7*, C-380/05, EU:C:2008:59, t. 81., kao i *Komisija/Poljska*, C-227/07, EU:C:2008:620, t. 62. i 63.).
- 39 Stoga valja navesti da se može smatrati da je poduzeće, kao što je T-Mobile Austria, obuhvaćeno, u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive, odlukom DRT-a usvojenom u postupku predviđenom direktivama o elektroničkim komunikacijama, ako je takvo poduzeće koje pruža elektroničke

komunikacijske mreže ili usluge konkurent poduzeću ili poduzećima koja su adresati odluke DRT-a, ako DRT donosi odluke u postupku čiji je cilj zaštititi tržišno natjecanje i ako odluka o kojoj je riječ može utjecati na položaj tog prvog poduzeća na tržištu.

- 40 U ovom slučaju, pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev odnosi se na prava konkurenta u postupku odobrenja promjena vlasničke strukture konkurentnih poduzeća koje dovode do prijenosa radijskih frekvencija poduzeća koja u njemu sudjeluju i, posljedično tome, do izmjene u distribuciji radijskih frekvencija među poduzećima koja su aktivna na tržištu. Nesporno je da se radi o postupku koji je pokrenuo TCK na temelju članka 56. stavka 2. TKG-a 2003., koji u austrijsko pravo prenosi članak 5. stavak 6. Direktive o ovlaštenju o prijenosu prava korištenja radijskih frekvencija.
- 41 Valja stoga utvrditi imaju li odluke koje je DRT obavezan donijeti u skladu s člankom 5. stavkom 6. Direktive o ovlaštenju za cilj zaštititi tržišno natjecanje i mogu li takve odluke imati utjecaja na tržišni položaj poduzeća koje pruža elektroničke komunikacijske mreže ili usluge i koje je konkurent jednog ili više adresata tih odluka.
- 42 Što se tiče postupaka prijenosa prava korištenja radijskih frekvencija, članak 9.b stavak 1. Okvirne direktive državama članicama nalaže da osiguraju da poduzeća budu u mogućnosti, u skladu s uvjetima prava korištenja radijskih frekvencija i nacionalnim postupcima, drugim poduzećima prenijeti njihova pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija.
- 43 Prema članku 5. stavku 2. drugom podstavku Direktive o ovlaštenju, prilikom prve dodjele prava korištenja radijskih frekvencija države članice moraju osigurati dodjelu prava u otvorenim, nepristranim, transparentnim, nediskriminirajućim i proporcionalnim postupcima, kao i u skladu s odredbama članka 9. Okvirne direktive.
- 44 Pored toga, članak 5. stavak 6. Direktive o ovlaštenju nameće DRT-ovima obvezu vođenja računa o tome da tržišno natjecanje ne bude ugroženo nikakvim prijenosom ili akumulacijom prava korištenja radijskih frekvencija.
- 45 Kao što je navedeno u točki 38. ove presude, članak 8. stavak 2. Okvirne direktive državama članicama nalaže da osiguraju da DRT-ovi poduzmu sve razumne mjere čiji je cilj promicanje tržišnog natjecanja u području pružanja usluga elektroničkih komunikacija, vodeći računa o tome da tržišno natjecanje ne bude narušeno ili ograničeno u području elektroničkih komunikacija i otklanjajući preostale prepreke pružanju tih usluga.
- 46 Iz toga slijedi da je postupak prijenosa prava korištenja radijskih frekvencija koji proizlazi osobito iz članka 5. stavka 6. Direktive o ovlaštenju, i stoga postupak pred TCK-om koji je predmet glavnog postupka, namijenjen zaštititi tržišnog natjecanja.
- 47 Osim toga, kao što i proizlazi iz odluke o upućivanju prethodnog zahtjeva, tužitelj u glavnom postupku, odnosno T-Mobile Austria, na tržištu elektroničkih komunikacijskih usluga izravni je konkurent strankama transakcije prijenosa frekvencija, odnosno društvima Orange, Hutchison Drei Austria i A1 Telekom Austria. Stoga se T-Mobile Austria treba smatrati obuhvaćenim odlukom DRT-a poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku jer prijenos prava korištenja radijskih frekvencija s društava Orange i Hutchison Drei Austria na A1 Telekom Austria mijenja udjele radijskih frekvencija dodijeljene tim poduzećima te stoga utječe na položaj društva T-Mobile Austria na navedenom tržištu.
- 48 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti na način da članak 4. stavak 1. i članak 9.b Okvirne direktive kao i članak 5. stavak 6. Direktive o ovlaštenju treba tumačiti tako da se poduzeće u okolnostima kao što su one u glavnom postupku može, u smislu članka 4. stavka 1. Okvirne direktive, smatrati obuhvaćenom osobom ako je takvo poduzeće koje pruža

elektroničke komunikacijske mreže ili usluge konkurent poduzeću ili poduzećima koja su stranke postupka odobrenja prijenosa prava korištenja radijskih frekvencija iz članka 5. stavka 6. i koja su adresati odluke DRT-a, i ako ta odluka može utjecati na položaj tog prvog poduzeća na tržištu.

Troškovi

- 49 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 4. stavak 1. i članak 9.b Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva), kako je izmijenjena Direktivom 2009/140/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009., kao i članak 5. stavak 6. Direktive 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju), kako je izmijenjena Direktivom 2009/140, treba tumačiti tako da se poduzeće u okolnostima kao što su one u u glavnom postupku može smatrati obuhvaćenom osobom, u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2002/21, kako je izmijenjena Direktivom 2009/140, ako je takvo poduzeće koje pruža elektroničke komunikacijske mreže ili usluge konkurent poduzeću ili poduzećima koja su stranke postupka odobrenja prijenosa prava korištenja radijskih frekvencija iz članka 5. stavka 6. i koja su adresati odluke državnog regulatornog tijela, i ako ta odluka može utjecati na položaj tog prvog poduzeća na tržištu.

Potpisi